

[26]

obrazovanje i kultura

me4.eu
eu4.me
ja za evropu evropa za mene

Ko/Što/Kako/Zašto?

eu
me

[26]

obrazovanje i kultura

me4.eu
eu4.me
ja za evropu, evropa za mene

PREGOVORI O PRISTUPANJU CRNE GORE EVROPSKOJ UNIJI

Radna grupa
za POGLAVLJE [26]
OBRAZOVANJE i KULTURA

Ko/Što/Kako/Zašto?

Podgorica, 2014. godina

Anđelko Lojpur
član Pregovaračke grupe

Kontakt info: +382 67 420 420
e-mail: andjelko@ac.me
tel: +382 20 414 205
fax: +382 244 588

Ekonomska teorija i praksa već duži period vremena naglašavaju važnost obrazovanja i stručnost i znanja zaposlenih kao neophodan preduslov i ključni faktor porasta konkurentnosti jedne nacionalne ekonomije i životnog standarda njenih građana.

U industrijskoj eri, koja je već nepobitno ostala iza nas, pojedine nacionalne ekonomije su svoja nastojanja za podizanjem nivo konkurentnosti i po tom osnovu zauzimanja što povoljnije pozicije u međunarodnoj podjeli rada zasnivale uglavnom na izdašnosti raspoloživih prirodnih resursa. U današnjoj, globalno integrisanoj ekonomiji koju, pri tome, najčešće označavamo kao digitalna ili ekonomija znanja, prevagu imaju tzv. necjenovni faktori konkurentnosti. U krajnjem, to se svodi na spoznaju da su unapređenje poslovanja i podizanje standarda života svih građana u najznačajnijoj mjeri mogući zahvaljujući materijalizaciji i potpunijem angažovanju intelektualnog kapitala.

Već krajem prošlog i na početku ovog milenijuma suočeni smo s radikalnim promjenama koje na jedan novi način oblikuju kako život pojedinaca, tako i organizaciju preduzeća, država i svijeta posmatranog u cjelini. Tako se sve više poslova radikalno mijenja – život, ekonomija i društvo postaju sve kompleksniji, prošlost nam nije od velike koristi, a vrijeme u kome živimo je nepredvidivo. Ovim su se kao najvažnija imovina poslovnih subjekata u 21. vijeku nametnuli njihovi „umni radnici“ i njihova produktivnost.

Saznanje da ljudski kapital postaje ključna odrednica konkurentnosti i privrednog rasta u cjelini, te da za razliku od prirodnih resursa podjednako važi za razvijene zemlje, tzv. tehnološke lidere, ali i one manje razvijene kao što je to slučaj sa Crnom Gorom, zvuči još uvjerljivije ako tome dodamo da je povrat od ulaganja u obrazovanje

veći od povraćaja u bilo koji drugi proizvodni faktor. Istovremeno, obrazovanja radna snaga pored ekonomskih, garantuje i brojne druge, ništa manje važne netržišne propratne učinke kao što su npr.: angažovaniji i olakšan pristup informacijama, veća brigu o vlastitom zdravlju, aktivnije učešće u društvenom životu i drugo, čime se dodatno podstiče odgovorno demokratsko ponašanje građana, izbor demokratske vlasti i ostvarivanje vladavine prava.

Sve prethodno navedeno je u potpunom skladu s evidentnim zakonomjernostima u razvoju čija je budućnost zapisana u strateškim razvojnim dokumentima kao što su „Evropa 2020 – društvo zasnovano na znanju“, i brojnim drugim. Društva i države u kojima se znanje vrednuje kao najizdašniji resurs, u kojima se ulaže u obrazovanje i nauku, u kojima se visoko cijeni individualnost i kreativnost pojedinaca, se definitivno prepoznaju kao ona koja nazivamo „inovativnim ili inteligentnim društvima“, i Crna Gora ne želi da ostane po strani tih tokova.

U smislu prethodno kazanog, kao misiju u okviru pregovora s EU koji se odnose na poglavlje „26 – Obrazovanje i kultura“, možemo označiti nastojanje da se u Crnoj Gori uspostavi kvalitetna državna infrastruktura i na toj osnovi izgradi efikasan sistem obrazovanja koji će snažno poduprijeti razvoj crnogorske ekonomije i društva u cjelini, s jednakim mogućnostima za sve, u skladu s evropskim pravnim tekovinama, te principima slobode i demokratije.

Pored toga, obrazovanje je neodvojivo od kulturoloških prilika, bilo da ih posmatramo na nivou jedne države ili u globalu, što u konkretnom slučaju uzeto zajedno, ova dva faktora snažno podržavaju i doprinose ujednačavanju životnih prilika, potpunijem razvoju ličnosti u duhu slobode, svestranijem intelektualnom razvoju i duhovnom i kulturnom bogatstvu pojedinca i nacije u cjelini. Na kraju, pitanja koja su predmet pažnje u okviru ovog poglavlja se, kada je u pitanju Crna Gora, više doživljavaju kao šanse ili, bolje reći, kao područja koja će njihovim potpunijim efektuiranjem u skladu s evropskim tekovinama umnogome pomjeriti naprijed produktivne granice razvoja naše države kao cjeline.

Mubera Kurpejović
šefica Radne grupe

Kontakt info: +382 67 911 9397

e-mail: mubera.kurpejovic@mps.gov.me

tel: +382 20 405 301

faks: +382 20 405 334

Reforma obrazovanja predstavlja ključan korak ka daljoj integraciji Crne Gore u savremene evropske tokove. Pregovori s Evropskom unijom, u okviru poglavlja 26 Obrazovanje i kultura, su izuzetno značajni za Crnu Goru u smislu daljeg razvoja obrazovanja i kulture kao krucijalnih poluga na kojima počiva i po kojima se prepoznaje jedno društvo. Ukoliko želimo da budemo društvo zasnovano na znanju, neophodno je da uložimo maksimalne napore kako bismo unaprijedili sistem obrazovanja u Crnoj Gori. To podrazumijeva intenzivan rad na uspostavljanju, unapređenju i sprovođenju relevantnog zakonodavnog i institucionalnog okvira.

Činjenica da oblast obrazovanja i kulture nije striktno regulisana pravnim propisama EU i da je u nadležnosti zemalja članica predstavlja veliki izazov za sve one koji se na direktan ili indirektan način bave ovim oblastima, ostavljajući mogućnost da svaka zemlja zadrži osobenosti svojih obrazovnih i kulturnih tradicija, što nesumnjivo doprinosi obogaćivanju već šarolikog mozaika zajednice evropskih naroda.

Crna Gora je prepoznala ciljeve definisane strateškim dokumentima EU, koji se, prije svega, odnose na veći obuhvat djece predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem, upisnu politiku usklađenu sa tržištem rada, veći procenat mladih visokoškolaca na nivou populacije, istraživački orjentisano obrazovanje, povećanu mobilnost i uspostavljanje koncepta cjeloživotnog učenja, što sveukupno doprinosi efikasnijem i kvalitetnijem obrazovnom sistemu.

Jedan od mehanizama za unapređenje sistema obrazovanja i obuke u cjelini i dostizanje evropskih standarda jeste učešće u programima zajednice i usklađivanje crnogorskih obrazovnih politika s politikama obrazovanja u Evropskoj uniji. Učešće Crne Gore u programima zajednice prevashodno će doprinijeti jačanju crnogorskih administrativnih kapaciteta i saradnji među zemljama što je jedan od ciljeva pravne tekovine u ovoj oblasti. Usaglašena obrazovna

politika s propisima EU će doprinijeti intenziviranju mobilnosti mladih, olakšanom priznavanju diploma, boljoj razmjeni dobre prakse i iskustava, što će sveukupno doprinijeti unapređenju obrazovnog sistema Crne Gore.

Ulaskom Crne Gore u EU naši državljani će u zemljama članicama imati ista prava kao i njihovi državljani, što će povećati mobilnost na svim nivoima.

Ratifikujući UNESCO Konvenciju o zaštiti i promovisanju raznolikosti kulturnih izraza 2008, Crna Gora je i formalno potvrdila potrebu da se autentičnost postojećih kulturnih izraza, utemeljenih na istorijsko kulturnim osobenostima Crne Gore, dalje unapređuju i razvijaju. Principi Evropske agende za kulturu su ugrađeni u Zakon o kulturi u dijelu koji se odnosi na promovisanje i čuvanje kulturnih dobara, ostvarivanje međunarodne saradnje, doprinos razvoju multinacionalnih i multikulturalnih vijednosti, podršku stvaralaštvu lica s posebnim potrebama, kao i podsticanje razvoja kreativnih industrija.

Učešće crnogorskih institucija kulture u programima iz oblasti kulture doprinijeće da se naše institucije još snažnije povežu s evropskim institucijama, a sve u cilju daljeg unapređenja saradnje i potvrde da je kulturno nasleđe Crne Gore neraskidivi dio evropske kulturne baštine.

Čast je biti član jedne moćne porodice kakva je EU, ali i garancija sigurnosti koja se ogleda u dostizanju standarda koji podrazumijeva bezbjednost i bolji život svakog od nas ponaosob, kako u ekonomskom smislu, tako i, kroz vladavinu prava, poštovanje ljudskih i manjinskih prava.

Melita Rastoder]

Biljana Mišović]

Vanja Drljević]

Tamara Milić]

Zora Bogičević]

Jelena Miljanić]

Aleksandra Bošković]

Bojana Bulatović]

Mijajlo Đurić]

Marko Vukašinić]

Saša Milić]

Mira Vukčević]

Maja Drakić Grgur]

Vjera Mitrović-Radošević]

Željko Jačimović]

Danijela Jačimović]

Dragica Rustemagić]

Stevan Radunović]

Ljiljana Zeković]

Vjenceslava Ševaljević]

Andro Martinović]

Isidora Damjanović]

Andrijana Maliković]

Tanja Božović]

Sanja Bulatović]

Momčilo Martinović]

Mladen Perazić]

Ana Maraš]

Tatjana Koprivica]

Predrag Ražnatović]

Slaviša Ščekić]

Petar Golubović]

Radovan Popović]

Nada Kovač]

Krsto Vukadinović]

SADRŽAJ [26] PREGOVARAČKOG POGLAVLJA

Obrazovni i kulturni procesi utiču na poboljšanje kvaliteta života i bitno determinišu razvoj jedne države. Evropska unija teži obezbjeđivanju jednakih uslova za sticanje znanja neophodnih za uključivanje u društvene procese, zalažući se za očuvanje nacionalne, regionalne, kulturne i jezičke raznolikosti, suvereniteta obrazovne politike država članica, istovremeno podstičući saradnju između država članica. Crna Gora ima uspostavljene institucije i savjetodavna tijela za oblast obrazovanja, a zakonodavnim okvirom su obezbijeđene jednake mogućnosti pristupa obrazovanju. Ostvarena je povezanost i modernizacija obrazovnog sistema i osmišljene inicijative za podršku inkluziji.

Obrazovanja i kultura su u nadležnosti zemalja članica.

Oblasti koje ovo poglavlje obuhvata su **obrazovanje i osposobljavanje, mladi i sport, kultura, pristup obrazovanju, programi i drugi instrumenti EU.**

Obrazovanje i osposobljavanje

Obrazovni sistem Crne Gore obuhvata predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje, srednje opšte obrazovanje (gimnazija), stručno obrazovanje, vaspitanje i obrazovanje lica s posebnim potrebama, obrazovanje odraslih i visoko obrazovanje. Ministarstvo prosvjete nadležno je za cjelokupnu oblast obrazovanja. Izdvajanje iz Budžeta za obrazovanje je oko 4.3 % BDP.

Crna Gora teži da kroz nivo predškolskog vaspitanja i obrazovanja stvori uslove za razvoj svih potencijala djece, njihovo odrastanje i zadovoljavanje potreba zasnovanih na principima Konvencije UN o pravima djeteta.

Prema popisu stanovništva u 2011. godini u Crnoj Gori ima 620.029 stanovnika, od čega je 30% stanovništva u Podgorici (185.937). Učešće djece starosti do 18 godina u ukupnom stanovništvu je 23,4%, odnosno 145.126.

Predškolsko vaspitanje i obrazovanje organizuje se za djecu uzrasta do polaska u osnovnu školu. U Crnoj Gori postoji 21 predškolska ustanova, s mrežom od 105 vaspitnih jedinica, u okviru kojih je organizovano 485 vaspitnih grupa (sjeverna regija - 10 predškolskih ustanova s 26 vaspitne jedinice; centralna regija 5 predškolskih

ustanova sa 49 vaspitnih jedinica; južno/priobalna regija 6 predškolskih ustanova sa 30 vaspitnih jedinica). Takođe, vaspitno obrazovni rad za djecu do polaska u školu odvija se i u trinaest licenciranih privatnih predškolskih ustanova. Ukupan broj upisane djece u javnim predškolskim ustanovama u školskoj 2012/2013. godini je 15.476 što čini 32% u odnosu na ukupan broj djece uzrasta do 6 godina (46.636).

Osnovno obrazovanje i vaspitanje je obavezno i besplatno za svu djecu uzrasta od 6 do 15 godina. Ukupan broj osnovnih škola u Crnoj Gori je 163. U školskoj 2012/2013. godini broj učenika, obuhvaćen osnovnim obrazovanjem i vaspitanjem, je 68.511.

Crna Gora u oblasti osnovnog obrazovanja i vaspitanja posebnu pažnju posvećuje obrazovanju pripadnika „ranjivih grupa“ u cilju smanjenja segregacije, napuštanja školovanja i poboljšanja kvaliteta stečenog obrazovanja.

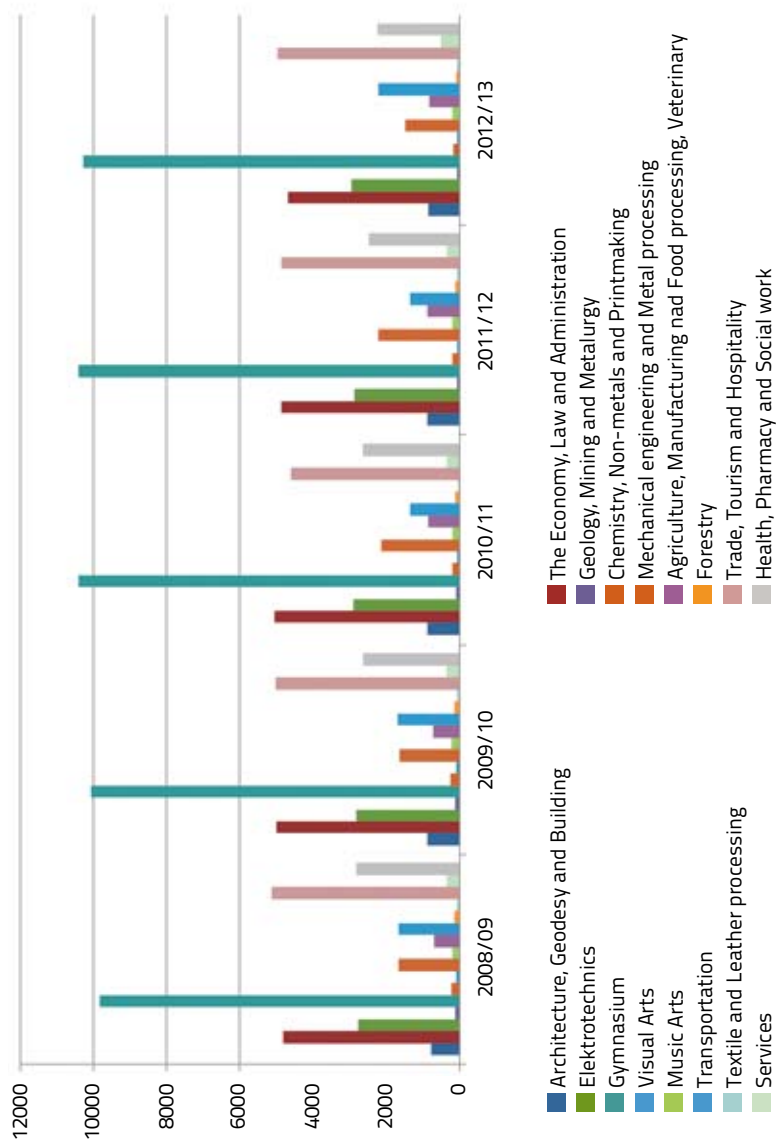
Vaspitanje i obrazovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama se odvija u predškolskim ustanovama, ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja, i u posebnim ustanovama – resursnim centrima koji su isključivo specijalizovani za obrazovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama.

Opšte srednjoškolsko obrazovanje traje četiri godine i daje opštu prohodnost za upis na ustanove visokog obrazovanja. Ostvaruje se u jedanaest gimnazija, od kojih je jedna privatna – Gimnazija „Drita“ Ulcinju i jednom obrazovnom centru.

Stručno obrazovanje realizuje se kao niže stručno obrazovanje (dvogodišnje) i srednje stručno obrazovanje (trogodišnje i četvorogodišnje) i više stručno obrazovanje (dvogodišnje). U mreži obrazovnih ustanova srednjeg obrazovanja, trideset sedam ustanova realizuje programe stručnog obrazovanja, u svim opštinama u Crnoj Gori. Broj učenika koji se obrazuju po programima srednjeg stručnog obrazovanja u tekućoj školskoj godini je 21.206. Po završetku četvorogodišnjeg stručnog obrazovanja učenici polažu eksterni stručni ispit, koji im omogućava uključivanje na tržište rada ili nastavak obrazovanja.

U stručno obrazovanje uvodi se Evropski sistem prenosa kredita.

Pregled broja učenika po sektorima (izvor: Ministarstvo prosvjete)

Reforma visokog obrazovanja, koja je počela usvajanjem Zakona o visokom obrazovanju (2003) se temelji na principima Bolonjske deklaracije. Stupanjem na snagu novog zakona sve ustanove visokog obrazovanja u Crnoj Gori bile su obavezne da nastavu organizuju u skladu s bolonjskim principima. Cilj reforme je povećanje efikasnosti studiranja i usaglašavanje nacionalnog sistema visokog obrazovanja sa evropskim tendencijama, kao i što uspješnije uključivanje Crne Gore u jedinstveni evropski prostor visokog obrazovanja.

Reformisani visokoobrazovni sistem karakteriše obezbjeđenje i kontinuirana kontrola kvaliteta, uvođenje „dopune diplome“ kao pratećeg dokumenta koji opisuje studijski program i stečeno znanje, vještine i kompetencije, intenziviranje mobilnosti studenata i nastavnog osoblja, priznavanje stečenih kvalifikacija i diploma u skladu s Lisabonskom konvencijom, uključivanje studenata kao partnera u obrazovni proces i sistem donošenja odluka, kao i razvoj koncepta cjeloživotnog učenja.

U Crnoj Gori visoko obrazovanje se stiče na Univerzitetu Crne Gore, dva privatna univerziteta i sedam samostalnih privatnih fakulteta. Obrazovna djelatnost na ustanovama visokog obrazovanja ostvaruje se kroz akademske i primijenjene studijske programe, kao i kroz raznovrsne programe stručnog usavršavanja i osposobljavanja. Studijski programi se organizuju kao dodiplomski, postdiplomski i doktorski.

Znanje studenata se kontinuirano provjerava putem kolokvijuma, seminarskih radova i na završnom ispitu. Ukupan broj studenata na ustanovama visokog obrazovanja 2012/2013. je 26.056, od čega na Univerzitetu Crne Gore studira 20.176, a na dva privatna univerziteta 4.145, a na sedam samostalnih privatnih fakulteta 1.733 studenata.

Odrasli se, po sopstvenom izboru, uključuju u obrazovanje i osposobljavanje radi sticanja odgovarajuće stručne kvalifikacije. Formalno obrazovanje mogu sticati, kod organizatora obrazovanja odraslih (škola, specijalizovana ustanova za obrazovanje odraslih), po programima osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja putem organizovanog procesa obrazovanja, ali i kroz neformalno i informalno obrazovanje. Odrasli ne plaćaju školarinu za sticanje osnovnog i nižeg stručnog obrazovanja.

Zakon o nacionalnim stručnim kvalifikacijama uređuje priznavanje neformalnog i informalnog učenja i sticanja nacionalne stručne kvalifikacije. Stvoreni su neophodni uslovi za priznavanje učenja bez obzira na kontekst sticanja.

Donošenjem Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija počelo je uspostavljanje Okvira. Principi Nacionalnog okvira kvalifikacija usaglašeni su sa Evropskim okvirom kvalifikacija.

U fokusu ovog poglavlja je i razmatranje modaliteta saradnje zemalja EU u oblasti obrazovanja i obuke, kao i razvoj i aktuelni strateški okvir evropske saradnje. Ovom oblašću su obuhvaćene i ključne inicijative otvorene metode koordinacije (OMC) i strateški ciljevi evropskog okvira saradnje u oblastima obrazovanja i obuke ET 2020. Prioritet ovog okvira je **princip cjeloživotnog učenja i mobilnosti, koji će se promovisati i kroz program Erasmus+**. Ovaj Program nasljeđuje tri programa za obrazovanje u kojima je Crna Gora do sada učestvovala – „Tempus, Erasmus Mundus” i „Program za cjeloživotno učenje”, program „Mladi u akciji”, kao i program Žan Mone koji podstiče upoznavanje s procesom evropske integracije u svim oblastima kroz kreiranje nastave i istraživanja u oblasti evropske integracije u i izvan Evropske zajednice, zadržavajući principe svih dosadašnjih programa.

Program Erasmus+ nastaviće da promoviše međunarodnu dimenziju aktivnosti, višejezičnost, jednakopravnost i inkluzivni pristup obrazovanju. U fokusu programa je, između ostalog, i jačanje potencijala mladih za aktivno učešće u građanskom društvu i razvoj liderskih veština, solidarnosti i razumijevanje među kulturama.

Za oblast sporta, koji će, takođe, biti obuhvaćen u programu Erasmus+, prioritet je saradnja i umrežavanje organizacija za sport i podrška projektima koji na indirektan način mogu da doprinesu ublažavanju društvenih i ekonomskih aspekata fizičke neaktivnosti.

Crna Gora će uskoro potpisati Memorandum o razumijevanju za učešće u centralizovanim akcijama Programa Erasmus+.

Crna Gora se već priprema za aktivno učešće u programu Erasmus+ i već je krenula u promovisanje prvih objavljenih konkursa.

Crna Gora od 2001. koristi Tempus program, kroz koji je u reformu visokog obrazovanja uloženo oko 7 miliona eura. Uspostavljena je platforma za saradnju između crnogorskih ustanova visokog obrazovanja i ustanova iz regiona i EU, kao i s predstavnicima privrede i civilnog sektora. Do sada je Crna Gora učestvovala u 38, a trenutno je 26 projekata u fazi realizacije. U poslednjem Tempus konkursu, Crna Gora je imala vrlo zavidne rezultate i učestvuje u 11 projekata, od kojih su tri koordinatorska, što je maksimalan broj u skladu s pravilima Tempus-a. Partnerstva ostvarena kroz projekte Tempus ostaju održiva i nakon završetka projekata, kao

što je slučaj u okviru programa **Erasmus Mundus**, koji dopunjava program **Tempus** u dijelu studentske mobilnosti, na sva tri nivoa visokog obrazovanja. Učešće u projektima **Tempus** doprinijelo je unaprijeđenim akademskim i administrativnim kapacitetima za upravljanje EU projektima, što predstavlja odličnu osnovu za učešće u budućem programu Erasmus+.

Do sada je realizovano 270 mobilnosti u okviru programa **Erasmus Mundus** i iskorišteno više od 2.5 miliona eura na studentsku mobilnost u okviru programa **Erasmus Mundus**, a očekuje se da će kroz program **Erasmus+** iskoristiti još veći broj mobilnosti, koja će biti pojačana u novom programu.

Ulaskom u EU i učešćem u većem broju programa mobilnosti mladi ljudi će na raspolaganju imati široku lepezu mogućnosti unapređenja svojih znanja, vještina i kompetencija. Boravak van svoje matične zemlje, u uslovima koje karakterišu različite tradicije, kultura, običaji, studentima pruža mogućnost, ne samo stručnog usavršavanja i profesionalnog napredovanja, već i da znanja i iskustva koja su stekli u takvim sredinama prenesu u Crnu Goru.

Pristup obrazovanju

U Crnoj Gori obrazovanje je dostupno svima i zasnovano je na principu jednakosti, ravnopravnosti i anti-diskriminacije.

Osnovno obrazovanje je obavezno i besplatno za sve. Strani državljani imaju jednako pravo na osnovno i srednjoškolsko obrazovanje kao i crnogorski državljani, uz napomenu da se upis u srednje škole vrši na konkurentskoj osnovi.

Upis na ustanove visokog obrazovanja se sprovodi na konkurentskoj osnovi u skladu s aktima ustanove. Selekcija kandidata za upis u prvu godinu studija vrši se na osnovu opštih i dodatnih uslova.

Strani državljani imaju pravo upisa na studijske programe u Crnoj Gori pod jednakim uslovima kao crnogorski državljani koji plaćaju školarinu.

Mladi i sport

Crna Gora u razvoja omladinske politike već ostvaruje pozitivne rezultate. Usvojen je Nacionalni plan akcije za mlade (2006–2011), osnovan Nacionalni savjet za mlade, započet projekat Društvenog osnaživanja mladih. Kontinuirano se radi na implementaciji godišnjih akcionih planova, a započeta je i izrada Zakona o mladima. U okviru omladinske politike EU bitno je navesti dva najznačajnija dokumenta: Strategija EU omladinske politike koja je osnova svih aktivnosti ostvarenih od 2010. i Izvještaj EU o omladinskoj politici koji se zasniva na izvještajima država članica, kao i drugih zemalja, o implementaciji navedene strategije. Crna Gora je dobrovoljno učestvovala u izradi ovog izvještaja.

U duhu aktuelne evolucije sektora mladih na evropskom nivou, osmišljen je program **Mladi u akciji** koji promovise proaktivno učešće mladih u svim strukturama evropskog društva, odnosno uključivanje u evropsku zajednicu, razvijanje solidarnosti, tolerancije i komunikacije među mladim ljudima širom Evrope, povećanje njihove mobilnosti i interakcije kroz podršku razmjena, inicijativa i aktivnosti. Ovaj program daje podršku mladim ljudima da se uključe u prekogranični volonterski rad, obuke i treninge neformalnog obrazovanja, vještina i sposobnosti. Cilj ovog programa je i da razvija evropski duh mladih ljudi koji će biti spremni da djeluju u svim aspektima koji se odnose na budućnost EU, evropsko društvo i njegove vrijednosti.

Kultura u EU

Zajedničko kulturno nasljeđe Evrope je pluralni prostor koji baštini raznolikosti jezika, književnosti, pozorišta, filma, muzike, likovnih umjetnosti, arhitekture.

Crna Gora je u prethodnom periodu učestvovala u programu **Kultura 2007–2013**, koji je osmišljen u cilju afirmacije i očuvanja evropskih kulturnih i kreativnih sektora i programu **Evropa za građane i građanke**, kojim se promovisao evropski identitet i osjećaj pripadnosti. Nakon završetka ovih programa u 2013, Crna Gora je donijela odluku o učešću u novom EU programu **Kreativna Evropa 2014–2020**, koji objedinjava dosadašnje programe **Kultura 2007–2013**, **MEDIA** i **MEDIA MUNDUS**.

U fokusu programa **Kreativna Evropa** je pospješivanje privredne i društvene uloge kulture i kreativnih industrija kroz sufinansiranje projektnih aktivnosti, dok su specifični ciljevi očuvanje kulturnog i lingvističkog diverziteta u Evropi, jačanje finansijskih kapaciteta i konkurentnosti kulturnih i kreativnih sektora i promovisanje transnacionalne cirkulacije radova i mobilnosti kulturnih stvaralaca.

Planira se i učešće Crne Gore u novom ciklusu programa **Evropa za građane i građanke**, koji će obuhvatiti period od 2014. do 2020, čime će se pružiti prilika crnogorskim lokalnim samoupravama, javnim ustanovama, nevladinim i drugim organizacijama civilnog društva da ostvare sufinansiranje za projektne aktivnosti koje se odnose na promovisanje evropskih vrijednosti, demokratije, međukulturnog dijaloga i kulturne raznolikosti.

Crna Gora je 2008. ratifikovala Konvenciju UNESCO-a o zaštiti i promovisanju raznolikosti kulturnih izraza. Obavezala se da sprovodi ovu Konvenciju u različitim kontekstima. Kada je u pitanju interkulturalna svijest, školski predmet „građansko obrazovanje“ promovise ove vrijednosti i kompetencije. Štaviše, u cilju sprovođenja ove Konvencije usvojeni su brojni zakoni i podzakonska akta.

U skladu sa Zakonom o kulturi, crnogorska Vlada je 2011. donijela **Nacionalni program razvoja kulture 2011–2015**, strateški dokument koji predstavlja prvu dugoročnu projekciju cjelovite reforme u kulturi Crne Gore. Polazeći od zakonske odrednice da je kultura u Crnoj Gori definisana kao djelatnost od javnog interesa, Nacionalnim programom utvrđuju se ciljevi i prioriteti razvoja svih segmenata kulture i određuju organizacione, finansijske i administrativne mjere za njihovo ostvarivanje. Nacionalnim programom utvrđuje se i stanje, prioriteti, mjere i ciljevi zaštite i korišćenja kulturnih dobara, zaštite crnogorskih kulturnih vrijednosti van Crne Gore, kulturnog stvaralaštva i produkcije, reforme institucionalnog

okvira, jačanja kadrovskih kapaciteta, naučno-istraživačkog rada, amaterizma, međuresorne saradnje, preduzetništva u kulturi, međunarodne saradnje i druga pitanja od značaja za konzistentan i kontinuiran razvoj kulture.

Ministarstvo kulture i nacionalne i lokalne javne ustanove kulture su odgovorni za sprovođenje kulturne politike i realizaciju djelatnosti u oblasti kulture.

Za praćenje stanja u pojedinim oblastima i djelatnostima kulture i za predlaganje mjera unapređenja i razvoja kulture oformljen je Nacionalni savjet za kulturu.

Značaj uloge organizacija građanskog društva u razvoju kulturnih i umjetničkih aktivnosti se u Crnoj Gori podržava javnim pozivima za sufinansiranje programa. Članovi sektora građanskog društva učestvuju u radnim tijelima u postupku usvajanja strategija za razvoj ovog sektora.

Učešćem u radu međunarodnih organizacija i inicijativa (UNESCO, Savjet Evrope, Savjet ministara kulture Jugoistočne Evrope, Forum slovenskih kultura, Fondacija Ana Lind, Bijenale mladih Evrope i Mediterana, Evropska filmska promocija, Ljubljana proces, Dani evropske baštine) Crna Gora teži jačanju međunarodne kulturne saradnje i promovisanju raznolikosti kulturnih izraza.

KRATAK OPIS I HRONOLOGIJA RADA RADNE GRUPE ZA [26] POGLAVLJE

- Vlada je 29. XII 2011. imenovala glavnog pregovarača za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore EU;
- Vlada je 2. II 2012. donijela Odluku o uspostavljanju struktura za pregovore Crne Gore i EU;
- Vlada je 26. VII 2012. donijela Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na 26. poglavlje Obrazovanje i kultura;
- Šef radne grupe je Mubera Kurpejović, pomoćnik ministra prosvjete, a sekretar radne grupe je Melita Rastoder, III sekretar u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija. Radna grupa za poglavlje 26. ima 40 članova;
- Radna grupa je ubrzo nakon formiranja podijeljena u podgrupe radi lakše koordinacije, analize obrađivanja pravne tekovine i pripreme za analitički pregled. Za svaki radni tim određen je koordinator;
- Eksplanatorni skrining održan je 26. septembra 2012, a bilateralni 16. novembra 2012. u Briselu;
- Vlada Crne Gore je usvojila Pregovaračku poziciju Crne Gore za poglavlje 26. Obrazovanje i kultura 21. februara 2013.;
- Evropska unija je 15. aprila 2013. usvojila Zajedničku poziciju Evropske unije u poglavlju 26 kojim je utvrdila da mjerila za privremeno zatvaranje ovog poglavlja nijesu potrebna te da nijesu potrebni dalji pregovori u ovom poglavlju;
- Poglavlje 26 Obrazovanje i kultura je otvoreno i privremeno zatvoreno za pregovore na sjednici Međuvladine konferencije 15. aprila 2013.

[26]

obrazovanje i kultura

me4.eu
eu4.me
ja za evropu evropa za mene

Ko/Što/Kako/Zašto?

eu
me